

Jord- och skogsbruksutskottets betänkande nr 43 om regeringens proposition med förslag till lag om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter

Riksdagen remitterade den 27 januari 1995 regeringens proposition nr 361 till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utskottet har hört äldre regeringssekreteraren Heikki Koponen vid jord- och skogsbruksministeriet, sektionschefen Johannes Ijas vid Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, ordföranden Ola Rosendahl vid Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund, distriktschefen Esko Koskenkorva vid Mellersta Österbottens landsbygdsnäringsdistrikt, distriktschefen Vilho Härkönen vid Kajanalands landsbygdsnäringsdistrikt, ombudsmannen Jouko Järvinen och produktionsdirektören Veijo Meriläinen vid Valio, verkställande direktören Matti Torppa vid Kainuun Osuusmejeri och jordbrukaren Harri Finnilä från Haapajärvi kommun. Dessutom har Ålands landskapsstyrelse avgett ett skriftligt sakkunnigutlåtande.

Regeringens proposition

Avsikten med propositionen är att i Finland genomföra kvotsystemet för mjölk och mjölkprodukter i enlighet med Europeiska gemenskapens (EG) lagstiftning. Den föreslagna lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter innehåller bl.a. stadganden om behörig myndighet, fastställande av individuella referenskvantiteter för mjölk, försummade tilläggsavgifter samt om ändringssökande.

Enligt propositionen skall den individuella referenskvantiteten i huvudsak fastställas på basis av den produktionskvot som fastställts för producenten med stöd av lagen om temporära produktionskvoter för mjölk. Denna lag upphävdes genom lagen om upphävande av vissa lagar som hänför sig till lantbruket. Den trädde i kraft den 31 december 1994. Enligt övergångsstadgandet skall dock vad som stadgas om kvoter och fastställandet av dem i lagen om temporära produktionskvoter för mjölk tillämpas till och med den 31 mars 1995.

Förutom referenskvantiteten skall en grundfettprocent fastställas enligt den genomsnittliga fetthalten i mjölk som gården levererat till ett mejeri 1994.

Jord- och skogsbruksministeriet och landsbygdsnäringsdistrikten är verkställande myndigheter. Jord- och skogsbruksministeriet tillsätter dessutom en delegation med uppgift att följa hur EG:s kvotsystem fungerar i Finland.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Utskottets ställningstaganden

Av propositionen framgår att kvoten för mejerimjölk i anslutningsfördraget bestämdes till 2 342 000 ton i överensstämmelse med kvantiteten mejerimjölk 1992 vid en fetthalt på 4,34 procent. Gårdarnas kvot för direktförsäljning uppgår till 10 000 ton. För att kompensera de finländska s.k. SLOM-producenterna får den totala mejerimjölkkvoten i Finland höjas med högst 200 000 ton. Den skall fördelas enligt gemenskapslagstiftningen. Reserven kan inte överlåtas och får användas bara för de producenter vars rätt att återuppta produktionen påverkas negativt av EU-medlemskapet. Enligt uppgifter från de tjänstemän vid kommissionen som ansvarar för mjölkfrågor är en förordning under beredning i kommissionen. Den skall gälla de nya medlemsstaterna och reglera bl.a. SLOM-producenternas villkor.

Enligt EG-lagstiftningen får de sammantagna individuella referenskvantiteterna av samma typ inte överskrida landskvoten för en medlemsstat. Om gällande kvoter fastställs som referenskvantiteter i överensstämmelse med EG:s lagstiftning måste de reduceras med ungefär 4,5 procent. I propositionen framhåller regeringen att 75 miljoner mark av anslagen för gårdsbrukets utvecklingsfond får användas till ersättningar för de minskade kvoterna. Ersättningarna betalas ut enligt avtal. Statsrådet beslutar närmare om villkoren för avtalen. Avsikten är dessutom att 50

procent av den referenskvantitet som överförs i samband med köp av kvoter skall gå till landsbygdsnäringsdistrikten. Enligt propositionen kan referenskvantiteter som motsvarar gällande kvoter fastställas för producenterna, om dessa åtgärder bidrar till att minska gällande produktionskvoter med lika mycket som landskvoten överskrids med. Utskottet framhåller att åtgärderna medverkar till att de totala produktionskvoterna på ett smidigt sätt kan sänkas i överensstämmelse med landskvoten i anslutningsfördraget.

Utskottet finner det viktigt att nedläggningsavtalen främst gäller jordbrukare som lägger ner sin produktion helt och hållet. På så sätt kan åtgärderna för att dra in kvoter effektivt medverka till en omstrukturering av mjölkproduktionen. Av samma anledning menar utskottet att avtalen inte bara skall avgränsas till äldre mjölkbönder. För att det skall kunna säkerställas att tillräckligt stora produktionskvantiteter försvinner bör också mjölkbönder som bara delvis vill avstå från sin mjölkproduktion komma i fråga i andra hand för nedläggningsavtal. För att avtalen skall fördelas mellan båda grupperna är det viktigt att det i samband med ansökningarna om individuella referenskvantiteter görs förfrågningar om jordbrukarna är villiga att ingå avtal om nedläggning av produktionen eller om minskade referenskvantiteter och om hur stora ersättningar de förväntar sig. För att påskynda en omstrukturering och minska nuvarande produktionskvantiteter i överensstämmelse med landskvoterna är det enligt utskottets uppfattning viktigt att referenskvantiteter kan överföras med hjälp av ömsesidiga avtal mellan mjölkbönderna och utan avbrott enligt gällande regler, när kvoterna EG-anpassas. Överföringar av det slaget bidrar till minskade produktionskvantiteter eftersom de referenskvantiteter som förs över till den nationella reserven påverkar den sammanlagda produktionen. Referenskvantiteterna kan senare tas i bruk på nytt när den totala mjölkproduktionen ligger under landskvoten.

Av propositionen framgår att lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik tillämpas vid verkställigheten av den föreslagna lagen och föreskrifter som meddelas med stöd av den. Enligt den kan jord- och skogsbruksministeriet eller någon annan myndighet som förordnas av ministeriet och som med stöd av den ovan nämnda lagen har sådan behörighet, besluta bland annat om villkoren för överföring och hyrning av referenskvanti-

teter, utjämning av överskridningar och underskott i referenskvantiteterna och om annat genomförande av kvotsystemet i den utsträckning som medlemsstaterna har denna befogenhet. Enligt en utredning som utskottet har fått är avsikten att i stort sett samma överföringssystem som nu gäller skall tillämpas på överföring av referenskvantiteter. Utskottet framhåller att det är viktigt att kvotsystemet i framtiden tar stor hänsyn till unga jordbrukare som nyligen övertagit sin gård, men också till skuldsatta jordbrukare. Vidare är det viktigt att priserna vid ömsesidiga kvotöverföringar och anknytande kostnadseffekter följs upp.

Av propositionen framgår att medlemsstaterna har rätt att tillåta att mjölkproducenterna hyr referenskvantiteter av varandra. I Finland har det tidigare varit tillåtet att hyra kvoter bara vid markarrende. Enligt vad utskottet har erfärut skall de kommande författningarna på lägre nivå angående hyrning gynna långfristig uthyrning om den kombineras med markarrende. I övrigt kommer hyrning att tillåtas bara för ett år och avtalet kan förlängas bara en enda gång med ett år. Uthyrningar kommer att vara tillåtna bara inom ett landsbygdsnäringsdistrikt eller inom den närmaste omgivningen kring det. Utskottet framhåller att de planerade begränsningarna är motiverade med tanke på omstruktureringen av mjölkproduktionen och utifrån regionala synpunkter. Hyrning av kvoter utanför ett landsbygdsnäringsdistrikt bör vara tillåtet bara inom 30 kilometer utanför distriktsgränsen.

Utskottet finner det viktigt att kompensationen för de s.k. SLOM-producenterna i form av kvoter för mejerimjolk på 200 000 ton utnyttjas så effektivt som möjligt för att utöka Finlands totala kvot. I detta sammanhang påpekar utskottet särskilt att jordbrukarna har bildat produktionscirkel och att det är viktigt att undanröja alla hinder för nya produktionscirkel. Det är, menar utskottet, viktigt att det inte finns några nationella hinder för att jordbrukarna bildar produktionscirkel. Därför bör det vara tillåtet att en produktionscirkel förlägger sin produktion till flera gårdar. Med tanke på ett fullgott utnyttjande av mejerimjölkskvoterna för SLOM-producenterna är det särskilt viktigt att en delägare bara får medverka i ett enda arbetsmoment av produktionen, till exempel i foderproduktionen.

Enligt 1 § 1 mom. lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) får skatter och avgifter utsökas utan dom eller utslag.

Enligt 2 mom. får annan offentligrättslig eller därmed jämförlig fordran i pengar utsökas utan dom eller utslag, om det stadgas särskilt om detta i någon lag eller förordning. Utskottet framhåller att det är en långsam och svår process att driva in avgifter på rättslig väg. Dessutom belastar det rättsväsendet i onödan. Utskottet föreslår därför att det läggs till ett nytt 2 mom. till 8 § om att en tilläggsavgift får tas ut.

I 10 § 2 mom. stadgas om en delegation med uppgift att bereda och följa upp de nationella åtgärderna och om dess sammansättning. Enligt momentet skall bland andra mejerierorganisationerna vara företrädare i delegationen. Utskottet

föreslår att ordet "mejerierorganisationerna" ersätts med "mejeriföretagen", eftersom det inbegriper företag som inte hör till mejerierorganisationerna.

Av de orsaker som nämns i propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet lagförslaget behövt och tillstyrker det, men med anmärkningarna och ändringsförslagen ovan.

Utskottet föreslår vördsamt

att lagförslaget i regeringens proposition skall godkännas sålydande:

Lag

om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotssystem för mjölk och mjölkprodukter

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1—3 §§

(Såsom i regeringens proposition)

2 kap.

Fastställande av referenskvantiteter

4—7 §§

(Såsom i regeringens proposition)

3 kap.

Särskilda stadganden

8 §

Försummad tilläggsavgift

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

För indrivning av obetalda tilläggsavgifter gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg (367/61) och med stöd av den. (Nytt 2 mom.)

9 §

(Såsom i regeringens proposition)

10 §

Delegation

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Delegationen har en ordförande, en vice ordförande och högst fem andra medlemmar, som skall företräda jord- och skogsbruksministeriet, jordbruksproducenternas centralorganisationer och *mejeriföretagen*. För medlemmarna kan utses personliga suppleanter.

(3 mom. såsom i regeringens proposition)

11—13 §§

(Såsom i regeringens proposition)

4 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

14 och 15 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Helsingfors den 8 februari 1995

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden S-L. Anttila, medlemmarna Kalli, Koski, Lahikainen, Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Rii-

hijärvi, Saario, Saastamoinen och Westerlund samt suppleanten Mölsä.

Reservation

Mjölken är en av våra konkurrenskraftigaste jordbruksprodukter. Skillnaderna mellan priserna i EU och Finland är små. Regionalpolitiskt och konkurrenspolitiskt sett är det viktigt att Finland tryggar sin mjölkproduktion och husdjurshållning.

Regeringen styrs av spannmålsfalangen inom Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter och satsar inte särskilt mycket på mjölkproduktionen. Därför blev produktionskvoterna lägre än tidigare vid förhandlingarna med EU. Enligt anslutningsfördraget uppgår Finlands kvot för mejerimjolk till 2 342 000 ton vid en fetthalt på 4,34 procent. Kvoten för gårds- och direktförsäljning uppgår till 10 000 ton.

När EU-kvoterna tas i bruk måste drygt 100 miljoner liter mjölk förstöras. En nedskärning på inemot fem procent över hela linjen kan inte accepteras med tanke på anpassningsprocessen och de aktiva och livsdugliga gårdarna. Vi bör

således försöka gå in för mer frivilliga former för kvotminskningar.

Regeringen försöker minska kvoterna genom att ta 75 miljoner mark ur anslagen för gårdsbrukets utvecklingsfond. Att använda medel som är avsedda för att utveckla landsbygdsnäringarna till en passiv nedrustning av bestående strukturer ligger inte i linje med EU-anpassningsprocessen.

I denna situation är det ytterst viktigt att alla produktionsreserver satsas på investeringar som främjar en anpassning, stärker utvecklingen på lantgårdarna och förbättrar produktionsmöjligheterna. Framför allt unga mjölkbönder bör få sina produktionsbetingelser tryggade utan att behöva lägga ut stora pengar på att köpa kvoter.

Med hänvisning till det ovanstående anser vi att utskottet borde ha avböjt förslaget att använda anslag ur gårdsbrukets utvecklingsfond för kvotersättningar.

Helsingfors den 8 februari 1995

Kari Rajamäki

Erja Lahikainen